

Reactie op: Sociale vlaktaks als sluitstuk boxensystematiek

Bovenberg en Gradus stellen in ESB 96(4608) dat “het huidige stelsel van loon- en inkomstenbelasting vraagt om aanpassingen (...)

Daar komt bij dat het huidige systeem burgers stimuleert om het eigen huis en eigen bedrijf met vreemd vermogen te financieren.” De auteurs bepleiten een vlaktaks en verwachten dat daarmee meer gekozen zal worden voor financiering uit eigen vermogen. Uit een enkel rekenvoorbeeld mag blijken dat bij de actuele renteversillen tussen lenen en sparen voor burgers de prikkel bij een vlaktaks beperkt zal blijven; ondernemers worden nu al gestimuleerd tot het aanwenden van eigen vermogen. Een burger kan met een aflossing van zijn hypotheek van bijvoorbeeld 100.000 euro, bij een hypotheekrente van 4 procent en een marginaal belastingtarief van 52 procent, na belasting een bedrag van 1920 euro per jaar besparen aan lasten. Het spaaralternatief biedt een rendement van 1300 euro bij een actuele rente van 2,5 procent en 1,2 procent vermogensbelasting in box 3. Per saldo zou de burger met aflossen 620 euro per jaar besparen. Voor de meeste mensen is echter het marginale tarief van 42 procent van toepassing, voor deze burgers wordt het voordeel 1020 euro. Hoe lager het marginale belastingtarief des te hoger het voordeel van aflossen. De auteurs stellen nu als alternatief een vlaktaks voor, met als verstaand voorstel een vlaktaks van 33,5 procent op zowel inkomen als het forfaitaire rendement in box 3. In het voorbeeld zou bij aflossing het voordeel uitkomen op 1320 euro. Anders geïnterpreteerd: voor dit bedrag koopt de burger het recht 100.000 euro naar eigen preferenties te kunnen aanwenden, bijvoorbeeld gefaseerd schenken aan kinderen om het successierecht te vermijden. De conclusie dringt zich op dat andere motieven dan de fiscale aftrekbaarheid bepalend zullen blijven om de woning al dan niet uit eigen vermogen te financieren. Ondernemers (directeuren-grotaandeelhouders met belangen belast in box 2) ondervinden bij het huidige fiscale systeem en marktomstandigheden prikkels om eigen vermogen te laten prevaleren boven vreemd vermogen. Financiële instellingen vragen veel garanties (onderpand) voordat leningen worden verstrekt en de gevraagde rente is beduidend hoger dan voor particulieren, minimaal een procent hoger of meer. De ondernemer die in zijn bv over algemene liquide reserves beschikt, ontvangt op een spaar- of depositorekening nog geen twee procent. Een directeur-grotaandeelhouder is met een hypotheek dus relatief duur uit, sparen levert weinig op en dat samen nodigt uit tot snelle aflos-

sing. Veelal is dit al een eis van de kredietverlener. De auteurs keren zich ook tegen de huidige situatie waarbij een directeur-grotaandeelhouder inkomstenbelasting kan vermijden door gebruik te maken van een laag gebruikelijk loon. Het gecombineerde tarief in box 2 en de vennootschapsbelasting komt tot een winst van 200.000 euro uit op 40 procent. Door belastingarbitrage zou aldus het tarief van 52 procent uit box 1 te vermijden zijn. De auteurs gaan voorbij aan het gegeven dat de fiscus op individuele basis toetst of de hoogte van het loon in lijn is met het gangbare inkomen in de sector of beroep, zodat hier de mogelijkheden beperkt zijn. Verder dient te worden bedacht dat het lage gecombineerde belastingtarief van 40 procent ook inhoudt dat de kosten van een hypotheek – het resterende deel gelijk aan 60 procent – per saldo alsdan door de directeur-grotaandeelhouder worden gedragen. Aldus kan niet worden gesteld dat hier sprake is van perverse fiscale prikkels die de aanwending van vreemd vermogen stimuleren.

Het beeld kan anders worden als wordt verondersteld dat met het niet afgeloste geld hoge rendementen te behalen zijn. Tegenover hoge rendementen staan echter hoge risico's en dus grote kansen op verlies. Bij rationeel gedrag zullen particulieren niet kiezen voor risicovol beleggen maar eerder voor het aflossen van hypothecaire schulden. Belastingarbitrage door ondernemers, als door de auteurs geschetst, is hier een niet aan te bevelen route. Beleggingswinsten vallen onder de winst uit onderneming en zijn aldus volledig belast. Alleen bij verlies op beleggingen heeft de ondernemer met beleggen via de bv een relatief voordeel ten opzichte van beleggen vanuit privé. De door Bovenberg en Gradus bepleite vlaktaks zal burgers waarschijnlijk niet extra stimuleren het eigen huis of eigen bedrijf met eigen vermogen te financieren. Invoering is mogelijk ook niet kosteneffectief. Indien het doel is dat huiseigenaren hun woning uit eigen vermogen financieren, dan kan worden volstaan met een verhoging van de eigenwoningforfait in box 1. Directeuren-grotaandeelhouders worden al gestimuleerd tot het kiezen voor eigen vermogen. Verder moet worden bedacht dat ondernemers reeds nu grote problemen hebben om vreemd vermogen te verkrijgen middels leningen van financiële instellingen.

LITERATUUR

Bovenberg, L. en R. Gradus (2011) Sociale vlaktaks als sluitstuk boxensystematiek. ESB, 96(4608), 230-233.

BAS VAN HOLST
Directeur-eigenaar van
Doctorandus B.V.

De redactie behoudt zich het recht voor inzending voor de rubriek reactie te wijzigen, in te korten, aan te passen of te redigeren ten behoeve van de leesbaarheid en argumentatie.